

Radim Hanousek

Název referátu: **Kolektivní improvizace a grafické partitury jako výukový materiál**

Anotace (max. 200 slov):

Ve svém referátu přednesu poznatky z workshopů pro děti na téma improvizace a grafické partitury. Snažím se dětem představit hudbu jako možnost sebevyjádření, s důrazem na emoce, kreativitu, spolupráci a vnímání reálného zvukového i vizuálního světa.

Důležitou součástí workshopů je propojení hudby a výtvarného umění. Různé přístupy k improvizaci, užívání neobvyklých notací včetně grafických a konceptuálních partitur využívám i v mezioborovém studentském ansámbly na HF JAMU.

Uzavření škol, omezení veškerých výukových aktivit a spolupráce s výtvarníky v mé vlastní tvorbě mě přivedly na myšlenku vytvořit interaktivní webové stránky, které spojují hravost a nápady dětí s kreativitou profesionálních umělců. Vložené obrázky se nabízí jako materiál a inspirace pro hudebníky a zároveň hudební příspěvky působí jako výzva pro výtvarníky.

verze pro webovou prezentaci:

Kolektivní improvizace a grafické partitury jako výukový materiál

Úvod

Hudební workshopy pro děti připravuji již čtvrtým rokem. Ve svém uměleckém životě se aktivně zabývám různými podobami improvizace, specifické notace a intermedialitou, a to jako interpret, autor hudby i pedagog.

Většina žáků (ať už děti či dospělí), kteří se ke mně hlásili na soukromé hodiny se zájmem naučit se hrát na saxofon, byla fixována na noty a bála se zahrát něco "jen tak". Dospělí zapomněli to málo, co jim v dětství dala hudební škola a neměli na co navázat. Děti si přinesly písničky, které se v hudební škole naučily, ale bez not ani nevěděly, ve které to hrají tónině, bály se téma zazpívat, zatleskat rytmus. Většinou se chtěly naučit hrát nějaká známá popová témata.

Snažil jsem se probudit u žáků kreativitu, citlivost ke zvuku, odvalu projevit se - napsat si svou písničku, zaimprovizovat si. Tyto aktivity a vlastní zkušenosti mě dovedly až k samotným workshopům. Kromě dlouholetého programu *Slyšet jinak*¹ a pravidelné každoroční Dílny pro nejmenší skladatele v Hradci nad Moravicí se u nás pravděpodobně nikdo organizovaně na vlastní tvorbu a rozvoj hudební kreativity dětí při využívání improvizace a grafické notace nezaměřuje.

¹ Hudebně kreativní program *Slyšet jinak* vznikl v roce 2001 ve spolupráci členů Katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého a Hudební fakulty brněnské JAMU. Zaměřuje se na kreativitu dětí a cíleně propojuje nejrůznější (nejen umělecké) obory – především hudbu, literaturu nebo výtvarné umění.

Sám jsem se jako dlouholetý profesionální jazzový hudebník, zvyklý improvizovat, dozvěděl o volné neidiomatické improvizaci², instant composing³ a rozšířených technikách hry⁴ teprve před pár lety až díky několika otevřeným pedagogům a spolužákům v magisterském studiu HF JAMU. Hledání zvukových, interpretačních i kompozičních možností hudby, nepředvídatelnost a kreativita jsou pro mě od té doby zásadní hudební témata.

Hudební workshopy

První mé workshopy ve školách byly zaměřeny na hudební improvizaci. Vybral jsem si vždy ke spolupráci nějaké další hudebníky (jednoho až čtyři dle finančních možností a zájmu organizátorů), se kterými běžně hrají a o kterých vím, že jsou schopni improvizovat a rychle hudebně reagovat. Většina nabídek na workshop byla pro první stupeň základní školy, ale celkem úspěšně jsme zvládli workshop i na druhém stupni a dokonce i na gymnáziu. Délka workshopu byla většinou na přání školy jednu vyučovací hodinu pro dvě třídy, vystřídal se tak čtyři třídy během dvou vyučovacích hodin. Snažil jsem vyplnit tuto dobu připravenými hrami a ukázkami ze světa improvizace a hudby velmi vzdálené popové kultuře. Pokud děti vstřícně reagovaly, komunikovaly a vznášely dotazy, byl nám vymezený čas krátký. Přijetí v některých třídách bylo poněkud problematické (nejhorší zkušenost mám paradoxně z waldorfské školy, kde několik jedinců vytrvale narušovalo celý workshop, bez pomoci pedagoga jsem nebyl schopen jim v tom zabránit), ale šlo jen o pár výjimek.

Postupně jsem začal organizovat i workshopy bez vazby na školy. Spojil jsem se s galeriemi (Dům umění města Brna), muzei (Janáčkův památník, Romské muzeum), festivaly (neZAvřeno Jimramov) i organizovanými událostmi (Týden lidských práv, Den dětí). Tím jsem získal časovou volnost a zároveň i sice v menším počtu, ale rozhodně více spolupracující dětské (a částečně i dospělé) účastníky.

Na obecně známé písničce (V širém poli, Růžový panter) jsme s dalšími hudebníky demonstrovali, jak se hudba změní, když odstraníme melodii, harmonii nebo rytmus. Zapojili jsme děti do přemýšlení, co vše lze s písničkou dělat. Měnili jsme zaběhnuté funkce nástrojů - melodické za doprovodné a naopak. Předváděli jsme na tématech různé hudební žánry, měnili harmonie z dur do moll a naopak. Zkoušeli jsme, kam až se může improvizace dostat - variovali

² „Volná improvizace... se objevila v Británii a Evropě začátkem šedesátých let 20. století a inspirovala se jazzem, free jazzem a také Schönbergovou atonální hudbou, Webernovým serialismem, neurčitou (autor jistě myslí spíše hudbu neurčenou, indeterministickou, z angl. indeterminacy - pozn. autora) a experimentální hudbou Earla Browna či Johna Cagea a jinými prameny. Jak hráči „free jazzu“ spíše potvrzují svůj vztah k jazzu a afroamerické tradici, „volní improvizátoři“ většinou odmítají spojení s „idiomatickými“ hudebními tradicemi, včetně jazzu.“
Cox, Christoph a Warner, Daniel. Audiokultura. Přel. Ivan Koska a Peter Zagar, Hudobné centrum, 2013 (přeloženo z Audio Culture, Continuum, 2004.), str. 299

³ Mnoho současných improvizátorů používá místo pojmu volná improvizace termín instant composing. Svě improvizace při hře promýšlejí, pracují s kompozičními prvky jako forma, téma, motiv apod. Jde tedy o simultánní komponování a interpretaci.

⁴ Techniky hry používané pro zásadní změnu zvuku hudebních nástrojů – např. nové prstoklady, vokální efekty, mikrintervaly, preparace, využití neobvyklých částí nástrojů. Německé vydavatelství Bärenreiter nabízí od roku 1994 neustále rozšiřovanou řadu publikací The Techniques of ... zaměřenou na rozšířené techniky hry pro vybrané nástroje.

jsme melodii, opouštěli harmonii, uvolňovali formu, používali jiné techniky hry a dostávali se až k volné improvizaci a zvukovým výletům.

Nechávali jsme také děti dirigovat – nejdříve nás hudebníky, později skupiny ostatních dětí. Dirigenti ukazovali dynamiku, sóla, nástupy jednotlivců i celých skupin. Zájem vyzkoušet si dirigování měla na každém workshopu většina dětí. Na tuto hru nebylo nutné mít nástroje, děti mohly používat své hlasy, dupání, tleskání, předměty, které měly u sebe.

Další zajímavou hrou, jak dětem předvést zvukové možnosti našich nástrojů, bylo hádání, který nástroj právě hraje. Děti poslouchají za dveřmi, na hudebníky nevidí. Záměrně jsme na všech našich hudebních nástrojích měnili techniky hry, hráli v nezvyklých polohách. Děti byly překvapené, jak zdánlivě lehký úkol, poznat sluchově známý nástroj, je najednou obtížné. Jak takový zvuk vzniká vzbudilo jejich zájem.

Jako úvod pro zvýšení citlivosti uší na vnímání zvuků jsem používal skladbu Johna Cage 4.33'. Děti se většinou smály a braly naši interpretaci jako vtip, ale i tak zjistily, kolik zvuků nás stále obklopuje, ačkoliv je vůbec nevnímáme. S "tichem" velice zajímavě pracuje projekt na podporu hudební kreativity dětí *Slyšet jinak ve hře Minuta ticha*:

Úkolem účastníků je v časovém rozmezí jedné minuty pozorně naslouchat svému okolí a vnímat všechny zvuky, které zaslechnou. Všechny tyto zvuky se poté zaznamenají do partitury, a to v časové posloupnosti, v jaké byly slyšeny. Vzniká tak jednoduchá lineární grafická struktura, kterou je možné různými způsoby reinterpretovat...

Pro hru dětí se zvuky jsem si vytvořil obrázkové kartičky. Jsou na nich jednak obrázky předmětů, jevů či činností se zvukem snadno napodobitelným (traktor, bouřka, stolní tenis), ale také obrázky abstraktní (barvy, nálady) či jednoduché grafické prvky. S kartičkami se nabízí spousta her. Děti mohou například hádat podle zvuku, co kdo má za kartičku. Poté, co si děti dostatečně užijí zvukové napodobování různých kartiček, sestavíme ansámbly, který je rozdělen do několika obrázkových skupin. Pomocí dirigenta (opět to můžu být já či kdokoliv z dětí) lze řídit výběr zvuků a jejich prolínání, střídání, spojování, podobně jako probíhají notované hudební procesy v orchestru či sboru. Hudebníci mohou pracovat se stejným obrázkovým materiálem, přičemž jednotlivé zvuky hledají na svých nástrojích pomocí různých technik hry. V tomto případě děti pracují kolektivně, ale zároveň zvuk vnímají individuálně.

Hudebně – výtvarné workshopy

Experimentování se zápisem not v rámci svých hudebních projektů mě přivedlo ke grafickým a konceptuálním partiturám⁵. Věnuji se jim i v meziorbovém a nadžánrovém studentském ansámbly, který vedu na HF JAMU v rámci svého doktorského studia.

⁵ Podle Petra Kofroně došlo k proměně hudebního myšlení po 2. světové válce. Na nový typ hudby tradiční notace nestačila, bylo třeba nové „notace“. U grafické partitury je informace pro hudební realizaci nesena obrazem, u konceptuální partitury je tato informace sdělena návody (ke hře, k chování, k vytvoření prostředí). Návod mohl být slovní, ale i číselný, mohl mít podobu situace, nebo i matematické operace. Výhodou těchto partitur je, že jsou otevřené - vždy je lze realizovat aktuálně.

KOFRONĚ, Petr a SMOLKA, Martin. *Grafické partitury a koncepty*. Votobia Olomouc, 1996, str. 7

První koronová vlna zastavila veškeré workshopové a hudební aktivity a já hledal možnosti umělecké komunikace. Jako první mě napadla spolupráce s výtvarníky. Grafické partitury, které na můj popud vznikaly, mě nakonec přivedly až k realizaci interaktivního webu Malujeme hudbu, o kterém se rozepisují v dalším odstavci. Při letním rozvolnění koronových opatření jsem využil čerstvě nabytých zkušeností s grafickými partiturami a zrealizoval tak několik hudebně – výtvarných workshopů pod vedením profesionálních výtvarníků. Děti mají možnost vidět, jak takový výtvarník vyjadřuje štětcem, pastelem či nějakou grafickou technikou hudbu, kterou právě slyší. Dozví se, jak je důležité pozorně poslouchat hudební i nehudební zvuky, jak je možné vnímat barvy, nálady, dynamiku.

Ukázalo se, že děti si tuto aktivitu cení nejvíce. Dokonce i ti, kteří vědomě či pouhým nesoustředěním narušovali předchozí hudební hry, zapojují se nyní aktivně do malování a těší se na interpretaci svého obrázku. Děti se při malování cítí přirozeně, ztrácí ostych, nebojí se ani velkých ploch. Svě obrázky všem ukazují a po hudebnících vyžadují jejich interpretaci. Na letním workshopu v Domě pánů z Kunštátu pod vedením Olgy Piperové Taušové, který zorganizoval Dům umění města Brna, děti společně pomalovaly dlouhé role papíru a potom tyto role odvíjely před hudebníky, kteří je interpretovali. Vznikl vlastně takový hudební film.

S interpretací obrázků jsou většinou děti spokojené, soustředěně poslouchají i u cizích kreseb. Smějí se, když jim přijde nějaký zvuk vtipný, s napětím sledují zdánlivý chaos kolektivně improvizujících (či lépe grafickou partituru interpretujících) nástrojů. Už nepotřebují slyšet jednoduché melodie, jsou najednou vtaženy do zvukového světa soudobé a improvizované hudby. Na workshopu v Jimramově mě zaujal asi šestiletý chlapeček, který velmi pozorně sledoval hrající hudebníky a okamžitě reagoval rychlými tahy barevných kříd a pastelů na to, co slyší – rytmus, dynamiku, pohyb melodie.

Workshopy v rámci výtvarné dílny pro klienty s mentálním, či duševním postižením

Poslední můj workshop před novými karanténními nařízeními znemožňujícími další veřejné aktivity se uskutečnil v Klubu Art 13, kde v rámci programu Spolu v umění dlouhodobě a pravidelně probíhá výtvarná dílna pod vedením lektorů – výtvarníků Ireny Iškiové a Laca Garaje pro klienty s mentálním, či duševním postižením. Tentokrát vedla výtvarnou a grafickou dílnu Irena Iškiová s asistencí Lucie Smějsové.

Pravidelně jednou týdně navštěvuje výtvarné a grafické dílny až deset klientů. Kvůli Covidu-19 byl počet omezen na pět účastníků. Šlo o klienty se střední mentální retardací, úzkostnou poruchou, depresí a v jednom případě autistickou poruchu Aspergerův syndrom v kombinaci s lehkou mentální retardací.

Na rozdíl od ostatních workshopů, kde účastníci přicházejí do neznámého prostředí a musí překonat ostych a navázat kontakt s lektorem – hudebníkem či výtvarníkem, tady jsou klienti ve svém prostředí, se svým lektorem, cítí se uvolněně. Podle Ireny Iškiové se na workshop od chvíle, kdy se o něm dozvěděli, velmi těšili. Daleko více v tuto dobu poslouchali hudbu, Ireně posílali ukázky, měli potřebu se o svůj domácí poslech hudby podělit.

Zpočátku chtěli být klienti v jiné místnosti než hudebníci, ale během pár minut zvědavě nakukovali a pustili se do malování. Pouze jedna účastnice odešla, bála se být v kontaktu s cizími lidmi.

Obrázky nám klienti nosili se stejným nadšením jako děti, měli radost z našich interpretací, někteří dokonce měli potřebu se s námi podělit o své nápady a emoce, které při poslechu hudby zažívali. Hned první klientka přinesla obrázek s minimalistickou kresbou kapek vody. Do této chvíle malovala podle vyjádření lektorky pouze zvířata s fotografickou předlohou. Byla to její první a velmi zdařilá abstrakce.

Většina klientů namalovala dva obrazy s různorodou tematikou od abstrakce až po zvláštní fantazijní příběhy, svérázné zápisy hudby, obrazy krajiny, pokoje, zvířat. Někteří kreslili tuší, suchým pastelem, olejovou křídou, barevným fixem. Hudba je podle Ireny ovlivnila natolik, že přijali nové výtvarné techniky bez problémů, beze strachu. Tvůrčí atmosféra pokračovala i po ukončení hudebních aktivit, vznikala další a další výtvarná díla pod vlivem bezprostředních zážitků.

Opět nikdo z účastníků nehledal v hudbě melodie, harmonie ani jednoduchý rytmus, nepodivoval se nad neobvyklými technikami hry na nástroje. Hudba založená na improvizaci, kolektivním přístupu a vzájemnému respektu se zcela propojila s amatérským, naivním výtvarným uměním lidí s mentálním, či duševním postižením.

Irena hodnotí spojení výtvarné dílny velmi pozitivně, výsledky výrazně překonaly její očekávání:

Pro každou dílnu je předem dané téma a vždy je vybrána nějaká výtvarná technika. Nikdo ale není nucen téma ani techniku dodržovat, většina klientů stejně zůstává u své zavedené techniky.

Hanička, která dosud kreslila černou tužkou zvířata podle fotografie, kterou si přinese, dnes opustila své schéma, snažila se opravdu zachytit na papír hudbu, kterou slyší. To je obrovský posun - opustila svůj stereotyp a přešla k volné tvorbě.

Diana, která se zpočátku necítila dobře a nechtěla se zapojit, začala pod vlivem příjemné atmosféry mluvit o svých uměleckých plánech do budoucna (měla jasnou představu o tvorbě komiksu), měla potřebu se otevřít. To pro ni dosud nebylo běžné.

Jeden klient už měl za sebou workshop na Masarykově univerzitě s tematikou grafických partitur. První obrázek, který nakreslil, zpodobňoval to, co už dělal (notová osnova, noty). Po chvíli poslechu začal bezprostředně reagovat na hudbu a vytvořil barevný obrázek plný abstraktních i konkrétních motivů. Má Aspergerův syndrom, je to autista s určitou mírou mentálního znevýhodnění, ale oprostil se od svých zaběhnutých stereotypů. Akci by si přál zopakovat, dle jeho vlastních slov cítil vnitřní sílu a energii do dalších dnů. Ještě večer mi psal, jak je šťastný.

Klienti hodnotili dílnu verbálně i neverbálně. Popsali emoce slovy i emotikony v osobních zprávách nebo na sociálních sítích. Použili slova silný zážitek, krása, mám radost, přijdu příště, děkuji mockrát, vážím si toho. Také použili různou škálu emotikonů LIKE, SUPER, OHENÍ.

Podle lektorky bylo výjimečné, že se klienti nebáli cizích lidí – hudebníků. Kromě jedné účastnice nikdo neodešel, naopak se všichni aktivně a hned od samého začátku zapojili do tvorby. Jako srovnání uvedla výtvarný workshop se sochařskou hlinou, na kterém se klienti necítili bezpečně a zapojovali se jen málo. Sama lektorka si pochvalovala, že i ona opustila své stereotypy. Při společné improvizaci s hudebníky na schodišti směřovala barvu stékající po papírech natažených na schodech. Vznikla expresivní barevná série po celé délce schodiště.

Malujeme hudbu www.malujemehudbu.cz

Přerušení workshopových aktivit z důvodu uzavření škol a přechod výuky na on-line režim mě přivedlo na myšlenku vytvořit interaktivní web, který může workshopy částečně nahradit. Chtěl jsem vytvořit nějaké jednoduché prostředí, které bude obsahovat galerii obrázků, k nimž bude možné vložit a přehrát pro tento účel vytvořenou hudbu. Tak jako na našich hudebně – výtvarných workshopech dětem předvádí možnosti přenosu hudby do výtvarného světa profesionální lektoři-výtvarníci, chtěl jsem, aby i na webových stránkách Malujeme hudbu první výtvarné příspěvky připravili profesionálové. Požádal jsem několik přátel – výtvarníků,⁶ aby vytvořili nebo vybrali pro následnou hudební interpretaci své výtvarné dílo, které se stane grafickou partiturou.⁷

K těmto výtvarným dílům jsme s některými dalšími hudebníky nahráli vlastní hudbu – improvizaci či kompozici. Podařilo se mi zapojit řadu zajímavých osobností ze světa experimentální a improvizované hudby – Marcela Bártu, Didrika Ingvaldsena, Martina Opršála, Michala Wróblewského, Fabia Delva, Michaelu Antalovou a mnoho dalších.

Na tvorbu webu jsem neměl moc času. Chtěl jsem stihnout spuštění stránek před návratem dětí do škol a hudebníků na pódia. V dubnu jsme vytvořili realizační tým – IT odborník a programátor, já a spoluorganizátorka workshopů a koncertů mého projektu Dust in the Groove. Připravili jsme projekt po technické stránce a funkčnosti. Koncem dubna jsme zaregistrovali doménu Malujeme hudbu a do týmu přibrali grafika.

Programátor měl celkem jasnou představu o technické stránce webu (databáze, systém zabezpečení, software, práce s daty apod.), preferoval snadno programovatelné funkce, což dobře korespondovalo s mou představou jednoduchého a snadno pochopitelného prostředí, ve kterém se snadno zorientují i děti. Dlouhé diskuze jsme vedli s grafikem.

Bylo třeba si ujasnit, jak má web, kde budou na jedné ploše práce dětí i dospělých, vypadat. Nechtěl jsem se příliš podbízet dětskému vkusu, přeci jenom jde o experimentální a vizuální umění. Grafik přicházel s pestrými barvami, dětskými fonty písma, rámečky pro obrázky, já trval na minimalismu, bílých plochách (obrázky samy vytvoří pestrou a barevnou koláž), jednoduchých fontech.

⁶ Během několika týdnů mi poskytly svá nová - pro tento účel vytvořená - díla výtvarnice Olga Piperová Taušová, Natalie Perkoř, Lenka Pilařová, Rose Vinda, Roberta Legros Štěpánková.

⁷ Grafické partitury mohou být samostatným uměleckým dílem i bez dalšího zpracování, primárně jsou však určeny k hudební interpretaci, nahrazují tak hudebníkům klasický notový materiál.

Nakonec jsme se dohodli na dvoubarevnosti – jedna barva pro hudbu, druhá pro obrázky. Přemýšleli jsme jak graficky uchopit přehrávače hudebních souborů, jak do nich dostat výtvarný prvek. Inspirací mi byl web Českého rozhlasu pro experimentální hudbu – Radiomusica, kde přehrávače zvukových souborů zobrazují frekvence. Zvukové stopy, pro každý soubor samozřejmě jiné, tak tvoří sami o sobě zajímavou grafiku – grafiku hudebního průběhu.

Během měsíce se nám podařilo vytvořit funkční prostředí, se kterým jsme byli spokojeni všichni – IT, grafik i já s kolegyní. Shodli jsme se, že vyloučíme systém hodnocení (like a dislike), princip soutěživosti mě nijak nepřitahoval.

Aby se zabránilo zneužití stránek a vyloučilo se přidávání nevhodných příspěvků vzhledem k zacílení na děti, může vkládat nové soubory – obrázky či hudbu - pouze zaregistrovaný uživatel. Na webu se tedy objeví jen příspěvky, které já jako administrátor schválím. Každý zaregistrovaný uživatel si může vytvořit malý profil s fotografií, všechny zobrazené údaje včetně fotografie jsou však nepovinné.

Pro řadu zajímavých uměleckých spojení výtvarníků a hudebníků jsem vytvořil Youtube kanál⁸, playlist těchto videí je i na úvodní stránce Malujeme hudbu. Šíření aktuálních informací o nových příspěvcích a workshopových aktivitách napomáhá facebooková stránka Malujeme hudbu⁹.

Na titulní straně je ještě hravý popis pro děti Jak na to a edukativní záložka Trocha vědomostí. Zde je popsána historie zápisu hudby, vznik notové osnovy, elektronické hudby, grafických partitur s mnoha videoukázkami. V sekci Pro super zvědavé děti je spousta materiálu o Johnovi Cageovi jako zásadní postavě moderních dějin hudby.

Jsem si vědom chybějících některých uživatelsky důležitých funkcí, například možnosti nastavení filtru na zobrazení obrázků a hudby, tvorby vlastních playlistů a galerií. Velmi důležitá pro rozšíření webu mezi další uživatele je jistě anglická verze webu, pro snadnou aktualizaci textů a udržování aktuality webu bude potřeba vybavit systém editorem a jistě se postupně vynoří i další nápady na zlepšení. Na celou realizaci jsme měli velmi omezené finanční prostředky. IT a grafické práce byly naceněny velmi vstřícně k malému rozpočtu, ostatní účastníci projektu pracovali bez nároku na honorář. Nová vylepšená verze Malujeme hudbu závisí na získání finanční podpory.

Je třeba zdůraznit, že svou hlavní aktivitu nadále vidím ve skutečných workshopech, webové stránky považuji za jejich doplněk. Děti jsou aktivní hlavně po výtvarné stránce, hudebních příspěvků je velmi málo. Hudebníci byli aktivní v první vlně korony, po uvolnění opatření byli velmi zaneprázdnění koncerty a hudebními projekty. Na stránkách tak zůstala spousta obrázků bez hudby.

Ovšem nejdůležitější částí projektu je přitáhnout děti, probudit v nich hravost a chuť vytvořit si vlastní dvojici obrázků – hudba. Plánujeme nyní vyzvat ke spolupráci školy, výtvarné

⁸ <https://www.youtube.com/channel/UCWop8YcJyOW6jABPKzRCibQ>

⁹ <https://www.facebook.com/malujemehudbu>

kroužky a ZUŠ. Děti potřebují pro zapojení se do tvůrčí činnosti podporu a povzbuzení dospělých – rodičů či pedagogů.

Děti sice často tráví u počítače příliš mnoho času, v tomto případě by však měla hlavní aktivita proběhnout mimo něj. Děti si mohou projít na stránkách Malujeme hudbu galerii a hudební soubory, vybrat si konkrétní obrázek či hudbu nebo se jen nechat inspirovat, samotná tvorba se ale bez počítače obejde. Naskenovaný či vyfocený výsledný obrázek či hudební soubor lze snadno nahrát do systému a po schválení administrátorem se objeví mezi ostatními příspěvky.

Závěr

Na začátku své workshopové aktivity jsem pracoval pouze s hudbou a chtěl děti aktivně zapojit pomocí her do hudebního procesu - ať už jako tvůrce, aktivní posluchače, dirigenty apod. Ne všechny děti ale hned napoprvé chtějí vstoupit do světa pro ně odlišné hudby a zvuků. Jiné možnosti nastávají u opakovaných nebo několikadenních akcí. V rámci jedné hodiny je ale třeba zaujmout děti ihned.

Spojení s výtvarným uměním přináší daleko zajímavější výsledky. Pro děti (a dle naší poslední zkušenosti i pro lidi s mentálním, či duševním postižením) je zcela přirozené vyjadřovat své emoce kresbou. Na workshopech tak odpadá nejistota, stydlivost, nedůvěra. Přes výtvarné projevy u dětí dochází k otevřenosti vůči neznámé hudbě, roste jejich schopnost a citlivost poslouchat okolní svět zvuků a touha tvořit. Přibližují se tak i k poznávání soudobé hudby. Aktivní a tvořivé propojení dvou uměleckých oborů navíc dětem dává pozitivní příklad spolupráce.